

Osmanlı Devleti'nin Balkanlardan Çekilmesi Sürecinde Mevlevîhânelerin Durumu: Yenişehir (Larissa) Mevlevîhânesi Örneği*

Süleyman DEMİRCİ**
Serdar ÖSEN***

ÖZET

Yenişehir Mevlevîhânesi hakkında kuruluşundan 19. yüzyıl başlarına kadar yeterince bilgimiz yoktur. 1881 yılında Teselya'nın Yunanistan hakimiyetine geçmesi ve bu bölgenin en önemli şehri olan Yenişehir'in (Larissa) Yunanistan'a terk olunmasından sonra Müslüman ahalinin çoğunluğu bölgeden göç etmiştir. Bu durum üzerine Yenişehir'de bulunan Mevlevîhânenin idaresi zorlaşmıştır. Bu hususta dergâhın Şeyhi Mehmet Keleş Efendi, kendilerine dergâhın yıkılacağı ve şehri terk etmelerinin söylendiğini ifade ederek zorunluluktan dolayı Bursa'ya gelmiştir. Bu çalışmada Osmanlı Devleti'nin Balkanlardan çekilmesi sürecinde mevlevîhânelerin içine düştüğü durumlara örnek olması açısından Yenişehir (Larissa) Mevlevîhânesi'nin durumu incelenmeye çalışılacaktır.

Anahtar kelimeler: *Balkanlar, Mevlevîhâne, Yenişehir (Larissa), Bahaeddin Dede, 19. Yüzyıl*

The Situation of Mevlevihanese in the Ottoman Balkans During The Period of Dissolution: A Case Study of Yenişehir (Larissa)

ABSTRACT

We don't have enough information about Larissa *Mevlevihanese* from the establishment period until the beginning of the nineteenth century. In 1881 Teselya came under the Greek domination. Thus, one of the most important city of Yenişehir (Larissa) in the Ottoman Balkans the left to Greece. Following this, majority of Muslim population started to emigrate to Turkey and in a very short period of time left the region in a masses. In terms of maintenance and administrative point of view the mentioned immigration made the situation worse for Yenişehir (Larissa) *Mevlevihanese*. In this difficult circumstances Şeyh Mehmet Keleş Efendi left Yenişehir for Bursa. This paper is intended to examine *Mevlevihanese* in the Ottoman Balkans with particuler references to Yenişehir (Larissa).

Keywords: *Balkans, Mevlevîhâne, Yenişehir (Larissa), Bahaeddin Dede, 19th Century*

* Bu çalışma Erciyes Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi tarafından desteklenen ve yöneticiliğini Doç. Dr. Süleyman Demirci'nin yaptığı SBD 08 441 no'lu doktora tez projesi kapsamında hazırlanmıştır. Desteklerinden ötürü Erciyes Üniversitesi'ne teşekkürü bir borç biliriz.

** Doç.Dr. Erciyes Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü, Kayseri. sdemirci@erciyes.edu.tr

*** Yrd.Doç.Dr. Karabük Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü, Karabük. serdarosen@karabuk.edu.tr

Giriş

Mevlânâ Celâleddîn Rumi'nin ölümünden sonra oğlu Sultan Veled tarafından kurulup sistemleştirilen Mevlevîlik tarikatı gerek Anadolu Beylikleri arasında gerekse daha sonraki tarihlerde Osmanlı Devleti yöneticileri nezdinde edinmiş olduğu saygın konum neticesinde Mısır'dan Belgrad'a kadar geniş bir coğrafyada yayılmıştır. Başlangıçta merkezden gönderilen halifeler eliyle kurulan Mevlevî dergâhları, Mevlevîliğin sistemleşmesinden sonra beyler ve vezirler tarafından yaptırılmaya başlanmıştır. Balkanlarda kurulmuş mevlévîhânelerden birisi olan Yenişehir (Larissa) Mevlévîhânesi de Abdülbaki Gölpınarlı'ya göre Hacı Ahmet adlı birisi tarafından 1676 tarihinde yaptırılmıştır¹. Haşim Karpuz ise, mevlévîhanenin XVII. yüzyıl başlarında Ekmekçizade Ahmet Paşa tarafından yaptırıldığını söyler². Ekmekçizade Ahmet Paşa'nın 1617 yılında vefat ettiğini³ göz önüne alırsak, 1676 tarihi doğru olduğunda Hacı Ahmet ile Ekmekçizade Ahmet Paşa'nın aynı kişi olmaları da imkansız bulunmaktadır. Sakıb Dede, *Sefine-i Nefise-i Mevlévîyan* isimli eserinde Mustafa Vecdi Dede'nin Yenişehir Mevlévîhanesi şeyhi olduğundan bahseder⁴. Ali Nutki Dede de, *Defter-i Dervişân*'da şeyh Mustafa Vecdi Dede ile ilgili olarak şu bilgileri vermektedir.

*“Merhum Şeyh Vecdi Dede'nin ismi Mustafa imiş ve veladeti bin yigirmi sekiz taribinde imiş ve kendü malik olduğu Mesnevi-i şerifin zâbrında kendü battı ile tabir eylemiştir, Yenişehir Tekkesi, Rumeli'nde anın zâtına bina olunmuşdur ve kendü anda medfundur deyü Sakıb Efendi tabir etmiştir.”*⁵

Esrar Dede ise, Yenişehir Mevlévîhânesi'nin onun tarafından kurulduğunu ve ilk şeyhi olduğunu ifade eder. Vecdi Dede 1080/ 1645-1646 yıllarında vefat etmiştir⁶. Bu bilgilerden hareketle Yenişehir Mevlévîhânesi'nin inşa tarihi ile ilgili olarak 17. yüzyıl başlarında bir tarih belirlemek daha mantıklı görünmektedir.

Giriftzen Asım Bey⁷ gibi ünlü neyzenlerin yetişmesinde katkıda bulunmuş olan Yenişehir Mevlévîhânesi hakkında kuruluşundan XIX. yüzyıl başlarına kadar yeterince bilgimiz yoktur. *Defter-i Dervişân II*'de bulunan bir kayıta 1235/1820 yılında vefat eden Abdullah Dede'nin Şeyh Galib'in Galata Mevlévîhânesi şeyhi olduğu dönemde Galata Mevlévîhânesi'nde hücrenişin olduğu ve daha sonra Yenişehir Mevlévîhânesi'nde 25 yıl süreyle şeyhlik yaptığı bilgisi yer almaktadır⁸. 15 L 1268/ 2 Ağustos 1852 tarihli bir belgede ise dergâh şeyhi olarak Nazif Efendi görünmektedir⁹. Muhtemelen Şeyh Nazif Dede'den sonra postnişin olan Ahmet Dede'ye 250 kuruş

¹ Abdülbâki Gölpınarlı, *Mevlânâ'dan Sonra Mevlevîlik*, İnkılap ve Aka Kitabevi İstanbul 1983, s. 247.

² Haşim Karpuz, “Balkan Mevlévîhaneleri”, *Akademik Sayfalar*, c. 9, sy. 7, 3 Mart 2010, s. 101.

³ Mehmet Süreyya, *Sicill-i Osmani*, Haz. Nuri Akbayar, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul 1996, c.1, s. 208.

⁴ Sakıb Dede, *Sefine-i Nefise-i Mevlévîyan*, Matbaa-yı Vehbi, Mısır 1283, c. II, s. 130.

⁵ *Defter-i Dervişân Yenikapı Mevlévîhanesi Günlükleri*, Haz. Bayram Ali Kaya, Sezai Küçük, Zeytinburnu Belediyesi Kültür Yayınları, İstanbul 2011, s. 46.

⁶ Esrar Dede, *Tezkire-i Şuara-yı Mevlévîye*, Haz. İlhan Genç, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, Ankara 2000, s. 517.

⁷ Nuri Özcan, (1991) “Asım Bey, Giriftzen”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, c. 3, s. 476-477.

⁸ Abdülbaki Nasır Dede, *Defter-i Dervişân II*, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Araştırmaları Merkezi Kütüphanesi, nr. 18112, s. 64.

⁹ BOA. C. NF. D.N: 42, G.N: 2062

maaş tahsis edilmesi için gönderilen 1275/ 1858-59 tarihli bir buyruhduda¹⁰ Yenişehir Mevlevîhânesi'nin Elhac Nazif Dede'nin "*ihyagerdesi*" olduğundan bahsedilmektedir. Bu ifadeden mevlevîhânenin XVII. yüzyıl başlarında veya ortalarında kurulmuş olsa bile faal bir görüntü sergilemediğini ve Nazif Dede tarafından yeniden ihya edildiği sonucunu çıkarabiliriz. 1303/ 1886 Konya Vilayet Salnâmesindeki listede ise şeyh olarak Gülşen Dede görülmektedir¹¹. 12 B 1307/ 4 Mart 1890 tarihinde ise mevlevîhânenin şeyhliğinde Mehmet Keleş Dede bulunmaktadır¹².

1881 yılında Teselya'nın Yunanistan hakimiyetine geçmesi¹³ ve bu bölgenin en önemli şehri olan Yenişehir'in (Larissa) Yunanistan'a terk olunmasından sonra burada bulunan Müslüman ahali Yunanlıların uygulamış oldukları baskılar neticesinde çoğunlukla göç etmiştir¹⁴. Bu durum üzerine Yenişehir'de bulunan mevlevîhânenin idaresi zorlaşmıştır. Bu hususta dergâhın Şeyhi Mehmet Keleş Efendi, kendilerine dergâhın yıkılacağı ve şehri terk etmelerinin söylendiğini ifade ederek zorunluluktan dolayı Bursa'ya gelmiştir. 10 Kanun-ı sani 1306/ 22 Ocak 1891 tarihli bir belgede Mehmet Keleş Efendi, Bursa'ya geldikten sonra çoluk çocuğuyla beraber sıkıntı içerisinde olduklarını ifade etmiştir¹⁵. Bu tarihten iki yıl sonrasına ait bir belgede ise dergâh şeyhi olarak Bahaeddin Efendi görülmektedir. Şeyh Bahaeddin Efendi, 20 R 1311/31 Ekim 1893 tarihinde yazdığı dilekçesinde Yenişehir Mevlevîhânesi'nin satılmasıyla elde edilecek gelirle harap bir mevlevîhânenin tamir edilmesini, mevlevîhâneye taamiye olarak verilen 300 kuruşun da kendisine tahsis edilmesini istemiştir¹⁶.

Şûrâ-yı Devlete havale olunan 2 S 1314/ 31 Temmuz 1896 tarihli bir tezkirede Yenişehir Mevlevîhânesi'nin akıbeti ile ilgili daha fazla detaylar sunulmuştur. Belgede Yenişehir Mevlevîhânesi'nin satılarak bedeliyle Bursa Yenişehir Mevlevîhânesi'nin tamir edilmesine cevaz verildiği ifade edilmiştir. Bu durum üzerine Yenişehir-i Fener'deki mevlevîhânenin enkazı satılarak Bursa Yenişehir'indeki mevlevîhânenin imar edilmesi gayesiyle Bursa vilayeti ile Hariciye Nezareti vasıtasıyla Atina elçiliğine ve Yenişehir (Larissa) Şehbenderliğine tebligat gönderilmesi uygun görülmüştür. Yenişehir'deki mevlevîhânenin enkazı ve arsası bedelinden Bursa Yenişehir'deki mevlevîhâne imar olunduktan sonra para kalır ise dergâha taamiye olmak üzere akar alınması münasip olacağı da ifade edilmiştir¹⁷.

Başlangıçta Yenişehir'de İslam nüfusunun azalmış olmasına rağmen orada mevlevîhâne gibi eserlerin mevcut bulunmasının faydalı olacağından hareketle dergâhın terk edilmemesi düşünülerek, Evkâf Nezaretince beyan edilen dergâhın tesviyesi hususunda dergâh şeyhinin görüşleri alınmıştır. Yapılan görüşmede dergâh

¹⁰ BOA. A.M. D.N: 19, G.N:22

¹¹ 1303 Konya Vilayet Salnamesi, s. 311.

¹² BOA. İ. DH. D.N: 1171, G.N: 91533

¹³ Osman Nuri, *Abdülbamid-i Sani Devr-i Saltanatı*, İstanbul 1327, s. 663., Stanford Shaw, *Osmanlı İmparatorluğu ve Modern Türkiye*, C.1, Çev. Mehmet Harmancı, E Yayınları, İstanbul 1994, s. 257.

¹⁴ O dönemde Teselya ve Yenişehir (Larissa) yöresinde Müslüman Türklerin göç etmeye zorlanması, göç yolunda maruz kaldıkları zorluklar ile emlak ve eşyalarının bazı fırsatçı Yahudiler tarafından ucuza satın alınmak istenmesi gibi hususlardaki raporlar için bkz. Bilal N. Şimşir, Rumeli'den Türk göçleri, Belgeler, TTK Yayınları Ankara 1989, c. III, s. 396, 456-457.

¹⁵ BOA, Y.PRK. AZJ. D.N:18, G.N: 45

¹⁶ BOA, Y.PRK. MŞ. D.N:5, G.N: 23

¹⁷ BOA, İ.EV. D.N:14, G.N: 1314-R 10

şeyhi Bahaeddin Dede, Yunanlıların dergâhta icra edilen âyin-i şerifi kendileri için bir eğlence addettikleri için olur olmaz zamanlarda semahânenin açılmasını emir ve teklif ettiklerini, tekkenin enkazı ve arsasının da 150 liradan daha fazla tutmayacağını ifade etmiştir. Bu açıklamadan sonra, dergâhın satılmasından elde edilecek gelirin, Bursa Yenişehir'deki mevlevîhânenin inşasına bile yetmeyeceği anlaşılmıştır. Bu miktardan artırılarak dergâhın taamiyesi için akar alınması da mümkün olmayacağından Bursa Vilayetince Yenişehir'de inşa olunacak mevlevîhâne taamiyesi için tahsis edilmesi istenen 1000 kuruş taamiye tahsis edilmedikçe Yenişehir-i Fener'deki mevlevîhânenin terk edilmesinin tereddüt edilecek bir husus olduğu ifade edilmiştir. Ancak Yunanlıların bir tiyatro makamında algıladıkları mevlevîhânenin o vaziyette bırakılmasının ise dinen ve siyaseten uygun olmayacağından ne yapılıp edilip tekkenin yerinin değiştirilmesi uygun görülmüştür¹⁸.

Sonuçta 14 R 1314/ 22 Eylül 1896 tarihinde alınan karar uyarınca, Yenişehir Şehbenderliği tarafından oradaki tekkenin satılıp bedeliyle Bursa Yenişehir'de Sultan Abdülhamit namına bir mevlevîhâne inşasına başlanması kararlaştırılmıştır. Tekkenin satış bedeli inşaata yetersiz gelecek olursa bazı evkaf geliri fazlasından eklenerek tamamlanması, Bursa vilayetinden istenilen aylık 1000 kuruş taamiyenin de Maliye ve Evkaf hazinelerince düşecek muhtâcîn¹⁹ maaşı mahlulâtından bu iki hazine arasında karşılanması ve bu işlemler için Maliye, Evkaf ve Hariciye Nezaretlerine gerekli emirlerin verilmesi uygun görülmüştür²⁰.

Yenişehir-i Fener'de bulunan Mevlevî dergâhının faaliyetine son verilmesi nedeniyle Sultan II. Abdülhamit'in adına nispetle Bursa Yenişehir'inde yeni bir mevlevîhânenin yaptırılması amacıyla yapılan keşfi neticesinde 58.200 kuruş masrafla yeni bir mevlevîhânenin inşa edilmesi ve inşaat masrafının da 1315 senesi tahsisatına mahsuben Bursa vilayetinden karşılanması kararlaştırılmıştır. Bu hususta hazinece gereğinin yapılması emredilmiştir. Ancak Yenişehir-i Fener Mevlevîhânesi şeyhi tarafından verilen dilekçede ve Ertuğrul (Bilecik) sancağı İdare Meclisinin bu husustaki mazbatasında, dergâhın Ertuğrul Sancağı merkezinde inşasının hem masraf yönünden hem de sancakta başka dergâh olmaması yönünden daha uygun olacağı ifade edilmiş olması üzerine durum Meclis-i İdare-i Evkâf'a havale olunmuştur. Bu surette dergâhın Ertuğrul Sancağı'nda inşasının gerek masraf bakımından gerekse Ertuğrul Gazi hazretlerine nisbetle mütemayiz olan liva merkezinin mevlevîhâne inşası ile bir kat daha şeref kazanacağı herkes tarafından onaylanmıştır. Bu durum üzerine Evkâf-ı Hümayûn Nazırlığı tarafından dergâhın 58.000 kuruşla Ertuğrul Sancağı'nda inşasına izin verilmesi ve bu meblağın Evkâf Hazinesi'nin 1316 senesi tahsisatına mahsuben mahalli emvalinden tesviye olunmak üzere Maliye Nezaretine tebligat yazılması kararlaştırılmıştır. Yapılacak bu işlemlerden sonra, durumun Sadarete arzı Meclis-i İdare-i Evkâf kararıyla bildirilmiş ve dergâhın Ertuğrul Sancağı'nda inşa

¹⁸ BOA, İ.EV. D.N:14, G.N: 1314-R 10

¹⁹ Muhtacın Maaşı: Evkâf Nezareti bünyesindeki merkezileşmeyle birlikte vakıfları kontrolleri altında bulunduran sosyal kesimler, özerk konumlarını zamanla kaybederek devletin maaşlı memurları konumuna gelmişlerdir. Aynı süreçte, yavaşta olsa, yoksulların korunması alanı, merkezî devletin faaliyet ve yetki alanına girmeye başlamıştır. Bu uygulamardan birisi de Muhtacın maaşıdır. Osmanlı Devleti'nde muhtacın maaşı ile ilgili bilgi için bkz. Nadir Özbek, *Osmanlı İmparatorluğunda Sosyal Devlet*, İletişim Yayınları, İstanbul 2002, s. 53-54.

²⁰ BOA, İ.EV. D.N:14, G.N: 1314-R 10

edilmesi yönünde Padişah tarafından müsaade edilirse gereğinin yapılması hususunda 7 B 1318/ 31 Ekim 1900 tarihinde gerekli emirlerin verilmesi istenmiştir²¹. Sadarete sunulan bu arzual 19 B 1317/ 12 Kasım 1900 tarihinde Padişaha sunulmuş ve 28 B 1318/ 21 Kasım 1900 tarihinde de bu hususta gerekenin yapılması emri verilmiştir²².

Verilen bu izinden sonra Yenişehir'deki mevlevîhânenin yerine Bilecik'te bir mevlevîhâne inşasına başlanılmıştır. Bilecik'te, Sultan II. Abdülhamit'in ismi verilerek (*Hamidiye Mevlevîhânesi*) inşası emredilen mevlevîhâne inşaatı için gerekli olan 362 küsur metre mikap kerestenin orman gümrüğünden muaf tutulması gereğine dair Hüdavendigâr valiliğinden talepte bulunulması üzerine bu kerestenin vergisiz olarak verilmesinin irâde-i seniyyeye uygun olduğunun Orman, Maadın ve Ziraat Nezaretlerinden bildirildiği ifadesiyle 16 Za 1320/ 14 Şubat 1903 tarihinde Şûrâ-yı Devlet tarafından gereğinin yapılması için izin verilmesi istenmiştir. Bunun üzerine 4 Z 1320/ 4 Mart 1903 tarihinde Bilecik'te inşa edilecek mevlevîhânenin ihtiyacı olan kerestelerin vergisiz olarak verilmesi hususunda gereğinin yapılması emredilmiştir²³. Gerekli kerestenin vergisiz olarak temini hususunda izin verilmesi üzerine bu durum 5 Haziran 1319/ 18 Haziran 1903 tarihinde Hüdavendigâr vilayetine bildirilmiştir²⁴.

Bilecik'te mevlevîhânenin inşasından sonra postnişinlik görevi Yenişehir Mevlevîhânesi şeyhi Bahaeddin Efendi'ye tevdi edilmiştir. Bahaeddin Dede, şeyhlik görevi esnasında yapmış olduğu güzel hizmetlerden dolayı 3 N 1318/25 Aralık 1900 tarihinde üçüncü rütbeden Mecidi Nişanı ile taltif edilmiş idi²⁵. Şeyh Bahaeddin Dede'nin üçüncü rütbeden Mecidiye Nişanı ile taltif edilmesinden beş yıl sonra rütbesi ikinci rütbeden Mecidi Nişanına yükseltilmiştir²⁶.

Sonuç

Özellikle 93 Harbi sonrasında Müslüman Türk milletinin Balkanlardaki varlığına karşı uygulanan sürgün ve zorlamalar Balkanlarda Rusya eliyle oluşturulan yeni devletlerin nüfus açısından çoğunluğunu sağlamak amacını gütmüştür. Bu baskılar neticesinde diğer birçok Balkan şehirlerinde olduğu gibi Yenişehir'de bulunan Müslüman Türk halkı da çareyi Osmanlı Devleti'ne sığınmakta bularak göç yollarına düşmüştür. Türklerin sahip oldukları mal varlıklarını yok pahasına satıp göç etmeleriyle oradaki kültür varlıklarının işlevlerini yitirmesi ve yukarıda Yenişehir Mevlevîhânesi örneğinde ifade ettiğimiz üzere amacı dışında kullanılmaya çalışıldığı durumlar söz konusu olmuştur. Mevlevîhâne, cami ve diğer tarikat yapıları, şehirlerin el değiştirmesinden sonra ya tahrip edilerek kullanılamaz hale gelmiş ya da manevi kimliklerine hiç yakışmayacak şekilde depo vb. amaçlar için kullanılmaya başlamışlardır. Yenişehir Mevlevîhânesi için izlenen yol ise olumsuz akıbetinin ortaya çıkması üzerine enkazının ve arsasının satılarak Anadolu'da yeni bir mevlevîhâne inşaatında değerlendirilmesi şeklinde olmuştur. Yenişehir Mevlevîhânesi'nin şeyh ailesi de ortaya çıkan bu tablo karşısında kayıtsız kalamayarak göç yoluna düşmüş ve Bilecik'te inşa edilen mevlevîhâne görevine devam etmiştir.

²¹ BOA, İ.EV. D.N:26, G.N: 1318-B 22

²² BOA, İ.EV. D.N:26, G.N: 1318-B 22

²³ BOA, İ. OM. D.N: 8, G.N: 1320- Z 1

²⁴ BOA, DH. MKT, D.N: 689, G.N: 48

²⁵ BOA, İ.TAL. D.N:237, G.N: 1318 N 07

²⁶ BOA. DH. MKT. D.N: 1026, G.N: 52

Kaynakça

Başbakanlık Osmanlı Arşivi (BOA)

- Başbakanlık Osmanlı Arşivi İradeler Orman ve Maadin (BOA İ.OM)*
BOA, İ. OM. D.N: 8, G.N: 1320- Z 1
Başbakanlık Osmanlı Arşivi Dabilye Mektubi Kalemi (BOA DH. MKT)
BOA, DH. MKT, D.N: 689, G.N: 48
BOA. DH. MKT. D.N: 1026, G.N: 52
Başbakanlık Osmanlı Arşivi İradeler Taltifat (BOA İ. TAL)
BOA, İ.TAL. D.N:237, G.N: 1318 N 07
Başbakanlık Osmanlı Arşivi İradeler Evkaf
BOA, İ.EV. D.N:14, G.N: 1314-R 10
BOA, İ.EV. D.N:26, G.N: 1318-B 22
Başbakanlık Osmanlı Arşivi İradeler
BOA. İ. DH. D.N: 1171, G.N: 91533
Başbakanlık Osmanlı Arşivi Cevdet Nafia
BOA. C. NF. D.N: 42, G.N: 2062
Başbakanlık Osmanlı Arşivi Sadarettin Müteferrik Belgeler (BOA A.M)
BOA. A.M. D.N: 19, G.N:22
Başbakanlık Osmanlı Arşivi Yıldız Perakende Arzubahaller ve Jurnaller (Y. PRK. AZJ)
BOA, Y.PRK. AZJ. D.N:18, G.N: 45
Başbakanlık Osmanlı Arşivi Yıldız Perakende Meşihat Dairesi Maruzatı (Y. PRK. MŞ)
BOA, Y.PRK. MŞ. D.N:5, G.N: 23

Salnameler

1303 Konya Vilayet Salnamesi

Tetkik Eserler

- Abdülbaki Nasır Dede, *Defter-i Dervişan II*, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Araştırmaları Merkezi Kütüphanesi, nr. 18112
Defter-i Dervişan, (2011) *Yenikapı Mevlevîhanesi Günlükleri*, Haz. Bayram Ali Kaya, Sezai Küçük, Zeytinburnu Belediyesi Kültür Yayınları, İstanbul
Esrar Dede, (2000) *Tezkiye-i Şuara-yı Mevlevîye*, Haz. İlhan Genç, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, Ankara 2000, s. 517.
Gölpınarlı, Abdülbâki; (1983) *Mevlânâ'dan Sonra Mevlevîlik*, İnkılap ve Aka Kitabevi, İstanbul
Karpuz, Haşim, (2010) "Balkan Mevlevîhaneleri", *Akademik Sayfalar*, c. 9, sy.7, 3 Mart 2010, ss. 100- 101.
Mehmet Süreyya, (1996), *Sicill-i Osmani*, Haz. Nuri Akbayar, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul 1996
Osman Nuri, (1327), *Abdülhamid-i Sani Devr-i Saltanatı*, İstanbul
Özbek, Nadir; (2002) *Osmanlı İmparatorluğunda Sosyal Devlet*, İletişim Yayınları, İstanbul
Özcan, Nuri "Asım Bey, Giriftzen", *DİA*, c. 3, ss. 476-477
Sakıb Dede, (1283) *Sefine-i Nefise-i Mevlevîyan*, Matbaa-yı Vehbi, Mısır
Shaw, Stanford; (1994) *Osmanlı İmparatorluğu ve Modern Türkiye*, C.1, Çev. Mehmet Harmancı, E Yayınları, İstanbul
Şimşir, Bilal N.; Rumeli'den Türk göçleri, Belgeler, TTK Yayınları Ankara 1989, c. III